

Pavol Hrabovecký a Martin Maďar, eds.

Vydajte dôvod vašej nádeje: Vybrané témy z fundamentálnej teológie

CDK 2023

Nebývá zvykom, aby v česko-slovenském tandemu vycházely dobré knihy teologického zaměření. O to víc mne potěšila tato publikace, na které spolupracovali Pavol Hrabovecký a Martin Maďar jako editoři a dále Lubomír Žák, Josef Mikulášek, Vladimír Juhás, František Štěch a emeritní profesor Papežské lateránské univerzity a zároveň emeritus Jihočeské univerzity Karel Skalický, jenž je sám autorem italsky psané knihy *Teologia fondamentale*, jež vyšla v roce 1979 v Římě.

Kniha není sborníkem odborných prací, které by se míjely s jinou než striktně teologicky zaměřenou čtenářskou obcí. Téměř třísetstránkový titul je možno chápat také skrze jeho *didaktickou dimenzi* jako svého druhu učebnici, která provede zájemce o teologické myšlení různými vrstvami a významy toho, co je obor fundamentální teologie, kde je jeho počátek, kdo jsou jeho nejznámější historičtí reprezentanti a jaké je postavení tohoto oboru v období po druhém vatikánském koncilu, a tedy i dnes, v Česku a na Slovensku roku 2023.

Karel Skalický a František Štěch se věnují dějinám fundamentální teologie z ptačí perspektivy. Reflektují dílo ikonických teologů a ukazují rovněž na dějinný posun od konkrétních činů apologetického jednání, přes apologetiku jako promyšlenou teorii obrany křesťanského učení k fundamentální, kladně založené teologické disciplíně, která by měla vytvářet oboustranně průchozí a bezpečný most mezi církví a společnostmi, resp. světem, a pro církve znovu objevovat prameny, ze kterých má čerpat naději, energii a myšlenky pro hlásání evangelia lidem nových a nových časů. Dva čeští exiloví teologové, Vladimír Boublík (1928–1974) a Karel Skalický (nar. 1934), svým

dílem potvrdili, že pro fundamentálního teologa jsou vedle klasické teologické a filosofické erudice významné též porozumění teologii kultury, umění, humanitním disciplínám a ostatním náboženstvím a že klíčovou věcí je nepředsudčivý dialog se světem, který bude církev – buď jak buď – obývat až do konce věků.

Lubomír Žák uvádí knihu svými slovy *na cestu*. Josef Mikulášek se ve své stati věnuje *Zjevení a víře*, František Štěch představuje pohled fundamentální teologie na *Písmo a tradici*, Pavol Hrabovecký reflektuje vývoj chápání termínu *magisterium*, Vladimír Juhás si za předmět svého uvažování vzal *hermeneutiku v teologii* a Martin Maďar zrcadlí současnou teologickou rozpravu o *metodě* a o *pluralitě metod v současné teologii*. Autoři, kteří získali teologické vzdělání a praxi na českých, slovenských a zahraničních univerzitách, kde také působili, věrohodně ve svých textech obhájili potřebu kontextuálního teologického pohledu a uvažování, které je životně důležité nejen pro ty, kteří se pro teologické vzdělání teprve rozhodují, ale také pro teology, kteří nechtějí zůstat v dostředivé síle teologických myšlenek a vizí, které sama církev a sama teologie v průběhu času a za působení Boží milosti překonala, nově promyslela, nabídla nové cesty, jiná, schůdnější řešení,

a která se musí kontinuálně vyrovnávat s proměnou světa, který nemůže odmítat jen proto, že dynamice jeho vývoje nerozumí, nebo rozumět nechce, nebo se rozumět obává.

Fundamentální teolog či teoložka potřebují pro své úkoly nejen erudici v jednotlivých teologických disciplínách, ale také solidní *historický přehled*. Možná nejdůležitější, jak dokazují sami autoři a tvůrci tohoto oboru teologického přemýšlení, jsou však *pozitivní zdroje vlastního duchovního života a potřeba porozumět světu v jeho aktuálních problémech a souřadnicích* i tomu, jaká je *role zdánlivě malých jednotlivostí, velkých dějinných událostí a pocho-pitelně také ostatních náboženských systémů v dějinách spásy*. Že se pro tuto otevřenost církve světu rozhodl Jan XXIII., který svolal druhý vatikánský koncil, a že v teologické reflexi koncilního učení zanechali významné stopy i čeští a slovenští teologové, musí těšit asi každého, kdo si ve svém duchovním životě orientovaném na Krista nevystačí s poučkami, slogany a holými větami.

Těch „důvodů naší naděje“, které pojmenovávají autoři této knihy, je mnoho. Apologie čili obrana víry dnes nemá a ani nemůže mít formy, jaké známe z prvních křesťanských století, ze středověku nebo od těch, kteří z různých důvodů nepřijali koncil a vůči světu, jež paradoxně spoluutvářejí, si udržují tu menší, tu větší odstup. Fundamentální teologové a teoložky nám pomáhají znovu objevit zdroje naší víry a prameny, z nichž čerpá církev, které nikdy úplně nevyschly a nevyschnou. Jen bylo třeba je zbavit nánosů nesrozumitelnosti a jisté teologické zařatosti, v níž se lidé mimo církve jeví spíš jako protivníci než jako Boží děti, kteří se vydali Boha hledat právě teď. *Zdeněk A. Eminger*